

KN 2024/01642 Brändekvarn, Uråsa, Småland

Sedan 1600-talet har kvarn- och sågverksamhet pågått i Brändekvarn. Under mitten av 1800-talet skapades de nuvarande dammluckorna där det bedrevs kvarn- såg och elverksamhet. Under mitten/slutet av 1900-talet avslutas kvarnverksamheten helt, men vattnet fortsatte att dämmas upp.

I februari 2024 kom så ett föreläggande från Länsstyrelsen att antingen riva ut dammen eller göra en så kallad "miljöanpassning". Det vill säga: bygga en laxtrappa för miljontals kronor eller riva ut dammen helt. Alternativet är alltså inget alternativ alls. Få privatpersoner eller småföretagare har flera miljoner kronor på fickan. Men går man inte med på utrivning, väntas vite. Det enda alternativet är alltså att utrivning - av en hundraårig damm.

Brändekvarn är en kulturhistorisk skatt. Det finns ett stort historiskt värde i kvarnen, dammen och allt som hör därtill. Verksamheten som kom från kvarnen var anledningen till att husen häromkring växte fram. I dag är Brändekvarn en oerhört vacker och pittoresk plats och dammspegeln är vad som gjort att många har flyttat hit.

Men detta riskerar nu att förstöras på grund av överimplementeringen av EU:s vattendirektiv. Sedan Länsstyrelsens föreläggande är detta inte längre en vacker plats: dammen håller på att växa igen och badplatsen har försvunnit.

Regeringen måste åtgärda denna kulturhistoriska katastrof. Direktiven till länsstyrelser och andra berörda myndigheter måste tydligt säga att miljöaspekterna inte kan trumfa allt. Mycket större hänsyn måste tas till mindre dammar som inte bedriver vattenverksamhet, och framför allt till den kulturhistoria som omgärdar många av dessa dammar och till närmiljön för de människor som bor runt dammarna.

Man borde lärt sig något av den rivningshysteri som pågick under 60-och 70-talet som förstörde många städer. Tillåt inte tillfälliga nycker i politiken att återigen rasera hundraårig historia.